

SUZANNE COLLINS

BALADA O HADDOCH
A VTÁČATKÁCH

COOL
BOOKS

Balada o hadoch a vtáčatkách Hry o život

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Suzanne Collins

Balada o hadoch a vtáčatkách – Hry o život – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

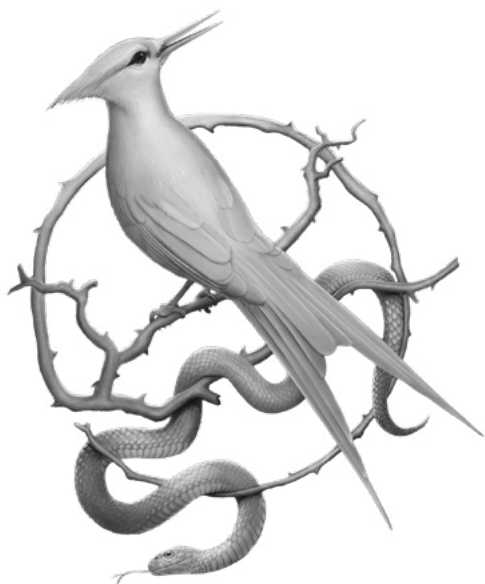

ALBATROS MEDIA

Suzanne Collins
je autorka týchto kníh:

Séria *Hry o život*
BALADA O HADOCH A VTÁČATKÁCH
HRY O ŽIVOT
SKÚŠKA OHŇOM
DROZDAJKA

Suzanne Collins

BALADA O HADOCH A VTÁČATKÁCH

COO
BOO

Pre Nortona a Jeanne Justerovcov

„Tu je dôkaz, že v časoch,
keď ľudia žijú bez spoločnej mocnosti,
pred ktorou sú všetci v úžase,
žijú v stave, ktorý sa nazýva Boj,
a v takomto boji stojí je každý proti každému.“
Thomas Hobbes, *Leviatan*, 1651

„Prirodzenému stavu vládne zákon prirodzenosti,
ktorý zaväzuje všetkých: a rozum, súc týmto zákonom,
učí celé ľudstvo, ktoré sa naň môže obrátiť,
že ak sme si všetci rovní a sme nezávislí,
nikto by nemal ublížiť inému na živote,
zdraví, slobode a majetku...“
John Locke, *Druhé pojednanie o vláde*, 1689

„Človek sa rodí slobodný a všade je v reťaziach.“
Jean-Jacques Rousseau, *Spoločenská zmluva*, 1762

„V Prírode sladké vedenie väzí;
No vedie nás všetečný intelekt –
deformuje nádherný tvar vecí.
Vraždíme a pitveme ich pre efekt.“
William Wordsworth, *The Tables Turned*, 1798

„Myslel som na náznak cností, ktoré prejavil
na počiatku svojej existencie, a ako odpor a opovrhnutie,
ktoré voči nemu prejavili jeho ochrancovia,
všetky tieto dobré vlastnosti následne zničilo.“
Mary Shelley, *Frankenstein*, 1818

PRVÁ ČASŤ

MENTOR

1

Coriolanus hodil do hrnca s vriacou vodou za hrst kapusty a zaprisahal sa, že raz príde deň, po ktorom ju už nikdy nevezme do úst. Ale dnešok nebol tým dňom. Ak chcel, aby mu počas žrebovania neškvrkalo v žalúdku, musel zjesť toho nechutného jedla za celú veľkú misku a vypiť riedku polievku do poslednej kvapky. Bolo to jedno z veľkého množstva preventívnych opatrení, ktorými tajil skutočnosť, že hoci jeho rodina žila v strešnom byte v najhonosnejšom bytovom dome v Sídle, bola rovnako chudobná ako spodi-
na z obvodov. Že vo veku osemnásť rokov sa dedič kedysi mocného rodu Snowovcov pretĺkal len pomocou vlastnej vynaliezavosti.

Trápila ho košeľa na žrebovanie. Mal obstočné tmavé oblekové nohavice, ktoré si minulý rok kúpil na čiernom trhu, ale ľudia hľadeli na košeľu. Akadémia, našťastie, poskytovala študentom na každodenné nosenie uniformy.

Na dnešnú udalosť sa však mali obliecť vkusne, hoci s požadovanou vážnosťou. Tigris vyhlásila, že jej má veriť, a on jej veril. Sesternicino šikovné narábanie ihlou ho zatiaľ vždy zachránilo. Napriek tomu nemohol čakať zázraky.

Košľa, ktorú vyhrabali z hlbín skrine – otcova, z lepších čias –, bola špinavá a zožltnutá, chýbala jej polovica gombíkov a na jednej manžete mala prepáleninu od cigarety. Bola príliš doničená, než aby sa dala predať dokonca aj v tých najhorších časoch, a on si ju mal obliecť na žrebovanie? Na svitaní zašiel k Tigris do izby, no sesternica aj košľa boli preč. To nebolo dobré znamenie. Žeby to s tou starou handrou vzdala a vydala sa v zúfalej snahe nájsť mu slušné oblečenie na čierny trh? A čo dostatočne cenné by zaň mohla ponúknuť? Len jedno – seba – a rod Snowovcov ešte tak hlboko nepadol. Alebo padal práve teraz, kým on solil kapustu?

Predstavil si, ako ľudia vymeriavajú jej cenu. Tigris s tým svojím dlhým špicatým nosom a vychudnutým telom nebola žiadna veľká krásavica, ale bola milá, pôsobila zraniteľne a priam si pýtala, aby to niekto využil. Keby chcela, záujemcovia by sa našli. Z tej myšlienky mu prišlo zle, zaplavila ho bezmocnosť a následne znechutenie zo seba samého.

Z hlbín bytu sa rozozvučala nahrávka sídelnej hymny, *Drabokam Panemu*. Pridal sa k nej rozochvený soprán jeho starej matky, ktorý sa odrážal od stien ako ozvena.

*Drabokam Panemu,
mesto premocné,
ty odveký zdroj lesku.*

Tak ako vždy, spievala príšerne falošne a mierne pozadu. Počas prvého roka vojny púšťala nahrávku päťročnému Coriolanovi a osemročnej Tigris na každý štátny sviatok s úmyslom podnieť v nich patriotizmus. Každodenné koncerty sa začali až v čierny deň, keď rebeli z obvodov obkľúčili Sídlo a odrezali ho na posledné dva roky vojny od zásob. „Pamätajte, deti,“ vravievala, „síce nás obliehajú, ale nevzdali sme sa!“ Potom začala vyspevovať hymnu z okna bytu, zatiaľ čo sa na nich sypali bomby. Stavala sa tým na odpor.

*Pokorne klakáme,
pred tebou vzdycháme,*

A tóny, ktoré jej nikdy celkom nevyšli...

vyznávame ti lásku.

Coriolanus zaťal zuby. Hoci rebeli už desaťročie mlčali, o jeho starej mame to neplatilo. Stále ostávali dve strofy.

*Drahokam Panemu,
srdce spravodlivosti
ovenčené múdrosťou.*

Premýšľal, či by viac nábytku trochu utlmilo zvuk, ale to boli len hypotetické úvahy. Ich strešný byt bol momentálne menšia verzia Sídla, zjazvený nelútostnými útokmi rebelov. Šesťmetrové steny boli pretkané prasklinami, štukový strop posievali diery po odpadnutých kúskoch omietky a prasknuté

sklá v klenutých oknách s výhľadom na mesto držali na mieste škaredé pásiky čiernej izolačnej pásiky. Rodina bola počas vojny a desaťročia po nej nútená predat alebo vymeniť množstvo vecí zo svojho majetku, takže niektoré miestnosti boli celkom prázdne a neobývané a vybavenie ostatných bolo prinajlepšom striedme. Najhoršie na tom však bolo, že v treskúcich mrazoch počas poslednej zimy obliehania padlo za obeť kozubu niekoľko elegantných a zdobených kusov dreveného nábytku a nespočetne veľa kníh, len aby rodina nezamrzla. Pri pohľade na farebné stránky obrázkových kníh meniacich sa na prach – tých istých kníh, ktorými sa kedysi prehrýzal s mamou – mu vždy vbehli slzy do očí. Ale radšej byť smutný ako mŕtvy.

Keďže Coriolanus navštevoval byty svojich priateľov, vedel, že väčšina rodín už začala s rekonštrukciou svojich obydlí, ale Snowovci si nemohli dovoliť ani pár metrov látky na novú košeľu. Predstavoval si svojich spolužiakov, ako sa prehrňajú v šatníkoch alebo si natáhujú nové, na mieru ušité obleky, a premýšľal, koľko mu tá pretváarka ešte vydrží.

*Na cestu nám svietiš,
v jednote nás celíš,
tebe prisaháme čtou.*

Ak nebude košeľa ani po Tigrisíných úpravách stále súca na nosenie, čo spraví? Bude sa tváriť, že dostal chrípku, a zavolá, že je chorý? *Zbabelé*. Odstojí to v košeli z uniformy? *Neúctivé*. Naprace sa do tej červenej, ktorá mu je už dva roky malá? *Úbohé*. Prijateľná možnosť? *Ani jedna z týchto*.

Možno šla Tigris poprosiť o pomoc svoju zamestnávateľku Fabriciu Whatnotovú, ktorá bola na smiech rovnako ako jej meno, ale prakticky čokoľvek dokázala pretaviť na módnny kúsok. Či už leteli perá, koža, plasty alebo plyš, všetko vedela obstojne zakomponovať. Tigris, ktorej to v škole nikdy veľmi nešlo, sa po skončení Akadémie namiesto ďalšieho štúdia vydala za svojím snom stať sa návrhárkou. Mala pracovať ako učnica, no Fabricia ju využívala skôr ako otrokyňu, nútila ju masírovať jej nohy a vyťahovať z odtokov chumáče svojich purpurových vlasov. Tigris však bola z miesta v módnom priemysle taká šťastná, že sa vôbec nestážovala, a voči jej šéfke nesmelo padnúť krivého slova.

*Drahokam Panemu,
trón všetkej moci,
sila v mieri, v boji zbraň.*

Coriolanus dúfal, že nájde niečo, čím oživí kapustovú polievku. Otvoril chladničku, a našiel v nej len kovový kastról. Keď zdvihol pokrievku, hľadela naňho kaša zo zošúverených, nahrubo nakrájaných kúskov zemiakov. Žeby stará mama konečne dostala svojej hrozbe, že sa naučí variť? Bolo to vôbec jedlé? Vrátil pokrievku na miesto a rozhodol sa počkať, kým nebude vedieť viac. Aký by to bol luxus, keby obsah hrnca mohol bez váhania hodiť do smetí. Aký by to bol luxus, keby mali smeti. Spomínal si, alebo sa aspoň nazdával, že ako malý vídaval smetiarske autá, ktoré obsluhovali avoxovia – nemý robotník je najlepší robotník, či ako to vravievala jeho stará mama –, a tí si na

uliciach pohmkávali, vysýpali veľké vrecia s vyhodným jedlom, škatuľami a opotrebovanými predmetmi z domácnosti. Potom prišli časy, keď nič nebolo len na jedno použitie, žiadna kalória nebola nežiaduca a všetko sa dalo vymeniť alebo spáliť, aby sa človek zohrial, alebo použiť na zateplenie stien. Všetci vtedy vyhadzovaním opovrhovali. Napriek tomu sa teraz vracalo do módy. Svedčilo o blahobyte, tak ako slušná košeľa.

*Bdej vždy nad našou vlasťou,
železnou, silnou päsťou.*

Košeľa. Košeľa. Vedel sa na podobný problém – na prakticky akýkoľvek problém – začať sústrediť, a nie a nie prestať. Akoby dostať pod kontrolu jednu súčasť svojho sveta znamenalo, že sa vyhne skaze. Bol to zlovyk a prehliadal preň iné veci, ktoré by mu mohli ublížiť. Jeho mozog mal od prírody vrodené sklony k posadnutosti a pravdepodobne ho to raz zničí, ak sa ich nenaučí ovládať.

Hlas jeho starej matky dokvílil záverečné crescendo.

Sídlo, ty nás navždy chráň.

Šialená stará ženská, stále lipnúca na živote pred vojnou. Miloval ju, ale už roky žila odtrhnutá od reality. Mlela o legendárnej majestátnosti Snowovcov pri každom jedle, dokonca aj keď ich pokrm pozostával z riedkej hrachovej polievky a starých suchárov. A nepochybovala, že ho čaká veľkolepá budúcnosť. „Keď sa Coriolanus stane

prezidentom...“ začínala často. „Keď sa Coriolanus stane prezidentom...“ – všetko od chatrných sídelných vzdušných síl až po prehnané ceny bravčových kotliet sa magic-ky zmení. Pre pokazený výťah a kolená postihnuté artritídou našťastie nemohla často chodiť von a jej občasní návštevníci boli rovnako skostnatení ako ona.

Kapusta sa začala variť a miestnosť naplnil smrad chudoby. Coriolanus ju poštuchal drevenou lyžicou. Tigris stále nikde. Onedlho bude príliš neskoro, aby im zavolať a niečo si vymyslel. Všetci sa zhromaždia v Heavensbeeho sieni v Akadémii. Bude sa musieť popasovať s hnevom a sklamaním profesorky masových komunikácií Satyrie Clickovej, ktorá mu vybojovala jedno z dvadsiatich štyroch žiadaných mentorských pozícií v Hrách o život. Bol nielen Satyriin obľúbenec, ale aj asistent, a nepochyboval, že ho dnes bude na niečo potrebovať. Bývala nepredvídateľná, predovšetkým keď pila, a to bola v deň zrebovania samozrejmosť. Mal by jej zavolať a dať jej vedieť, povedať, že nemôže prestať vracat' alebo čo, ale vynasnaží sa zotaviť. Nabral odvahu, vzal telefón a chystal sa vyhovoriť na strašnú nevoľnosť, keď mu napadlo niečo iné: ak nepríde, dopustí, aby na jeho miesto mentora dosadili niekoho iného? A ak áno, ublíži tým svojej šanci dostať jednu z cien, ktoré Akadémia udeľuje absolventom? Bez ceny si nebude môcť dovoliť ísť na univerzitu, čo by znamenalo, že nezíska prácu, čo by znamenalo, že nebude mať budúcnosť, veru nie, a ktovie, čo by bolo s rodinou, a...

Poprehybané a škrípajúce predné dvere sa s vŕzganím otvorili.

„Coryo!“ vykrikla Tigris a on s tresnutím položil slúchadlo. Prezývka, ktorú mu dala ako bábätku, mu aj prischla. Vyletel z kuchyne a takmer ju zvalil na zem, ale ona sa príliš tešila, aby ho za to karhala. „Mám to! Mám to! Teda, mám niečo.“ Zdvihla vešiak zahalený starým obalom na oblečenie a rýchlo poskakovala na mieste. „Aha, aha, aha!“

Coriolanus rozopol obal a stiahol ho z košele.

Bola úžasná. Nie, ešte lepšie, bola štýlová. Hrubé plátno už nebolo ani biele, ani zažltnuté vekom, ale nádherne krémové. Manžety a golier nahradila čiernym zamatom a gombíky boli vyrobené zo zlatých a ebenových kamienkov. Z mozaiky. Každý bol prevrtný dvoma drobnými dierkami na niť.

„Si geniálna,“ hlesol úprimne. „A najlepšia sesternica na svete.“ Opatrne, tak, aby sa košeli nič nestalo, Tigris voľnou rukou objal. „Sneh padá na vrch!“

„Sneh padá na vrch!“ zajasala. To heslo im pomohlo prežiť vojnu, keď neustále bojovali, aby ich neušliapali.

„Rozprávaj,“ vyzval ju, keďže vedel, že bude chcieť. Milovala rozprávať o oblečení.

Tigris rozhodila rukami a zadýchane sa zasmiala. „Kde začať?“

Začala s bielidlom. Nadhodila, že biele záclony vo Fabriciinej spálni vyzerajú, že sú zájdené, a keď ich namáčala do vody s bielidlom, prihodila aj košeľu. Reakcia bola krásna, no škvrny by nezmizli, nech by ju máčala koľko len chcela. Takže ju vyvarila so suchým nechtíkom, ktorý našla v koši pred domom Fabriciiniých susedov, a kvety sfarbili

plátno práve tak, že škvرنy nebolo vidieť. Zamat na manžetách bol z veľkého zaťahovacieho vrečka, v ktorom bola odložená nejaká teraz už bezvýznamná pamätná doska ich starého otca. Mozaikové kamienky vypáčila zvnútra skrinky v kúpeľni pre slúžky. Diery vyvrtal údržbár ich budovy výmenou za opravu kombinézy.

„To dnes ráno?“ spýtal sa.

„Och, nie, včera. V nedeľu. Dnes ráno som... Našiel si moje zemiaky?“ Nasledoval ju do kuchyne, kde otvorila chladničku a vytiahla kastról. „Robila som z nich do rána škrob. Potom som zbehla dole k Dolittleovcom, aby som košelu mohla vyžehliť poriadnou žehličkou. Zemiaky som nechala na polievku!“ Tigris vysypala ten hnus do variacej sa kapusty a zamiešala.

Všimol si, že má pod zlatohnedými očami fialové kruhy, a nemohol si pomôcť – bodli ho výčitky svedomia. „Kedy si naposledy spala?“ spýtal sa.

„Och, som v poriadku. Dala som si šupky zo zemiakov. Aj tak sú vraj všetky vitamíny v nich. A dnes je žrebovanie, takže je prakticky sviatok!“ zvolala veselo.

„U Fabricie nie,“ podotkol. Vlastne nikde. V obvodoch bolo žrebovanie hrozné a v Sídle ho takisto nesprevádzali veľké oslavy. Väčšina ľudí – tak ako on – nespomínala na vojnu rada. Tigris bude celý deň skákať okolo nôh a rúk svojej zamestnávateľky a pestrej zmesky jej hostí, ktorí si budú vymieňať trpké príbehy o núde, ktorou trpeli počas obliehania, a opíjať sa do nemoty. Zajtrajšok, keď sa o nich bude starať po opici, bude horší.

„Prestaň si robiť starosti. Tu máš, mal by si sa ponáhľať

a najesť sa!“ Tigris mu nabrala do misky trochu polievky a položila ju na stôl.

Coriolanus hodil očkom na hodiny, nahádzal do seba jedlo, nehladiac na to, či mu popáli ústa, a vběhol s košľou do svojej izby. Ráno sa už osprchoval a oholil a svetlú pokožku mal dnes našťastie bez jedinej chybičky. Spodná bielizeň a čierne ponožky, ktoré mal od školy, boli v poriadku. Natiahol si oblekové nohavice, ktoré boli viac než prijateľné, a nasúkal nohy do šnurovacích kožených topánok. Boli mu malé, ale vydrží to. Potom si opatrne obliekol košľu, zapravil ju a otočil sa k zrkadlu. Bol nižší, ako by mal byť. Biedna strava pravdepodobne spomalila jeho rast, tak ako u mnohých v jeho generácii. No bol v dobrej kondícii, mal skvelé držanie tela a tie lepšie stránky jeho postavy v košeli vynikali. Takto kráľovsky naposledy vyzeral, keď sa s ním jeho stará mama ako s malým prechádzala po uliciach a on mal na sebe fialový zamatový oblek. Uhladil si svetlé kučery a posmešne zašepkal svojmu odrazu: „Zdravím ťa, Coriolanus Snow, budúci prezident Panemu.“

S úmyslom potešiť Tigris teatrálné vošiel do obývačky, rozťahol ruky a zatočil sa okolo vlastnej osi, aby jej košľu predviedol.

Nadšene zapišťala a zatlieskala. „Vyzeráš úžasne! Elegantne a móдне! Pod' sa pozrieť, stará mater!“ Bola to ďalšia prezývka, ktorú vymyslela, pretože jej „starká“ či nebodaj „babka“ neznali pre niekoho takého majestátneho vhodné.

Zjavila sa stará mama a v roztrasených rukách láskyplne niesla čerstvo odrezanú ružu. Mala na sebe dlhú čiernu